

Hanna Kärävä-Holma
VUOSI KUOLEMASTANI

Hanna Kärävä-Holma

VUOSI KUOLEMASTANI

© 2025 Hanna Kärävä-Holma

Kannen maalaus: Hanna Kärävä-Holma

Kirjan kuvituskuvat: Hanna Kärävä-Holma

Valokuvat: Katriina Hytti

Taitto: Mira Puro

Kustantaja: BoD · Books on Demand,

Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,

Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9840-9

Esipuhe

Oli vain ajan kysymys, milloin Lassen keho antaisi periksi ja tästä elämästä olisi siirryttävä eteenpäin. Niin monta vuotta oli taistelua takana. Kun viesti kuolemasta tuli, koin sen itse helpotuksena sekä Lasselle että Hannalle.

”Puhukaa minusta ja minulle niin kuin olette aina puhuneet, en ole mennyt kauas, olen lähellä tässä verhon takana.” Tämä on ajatukseni kuolemasta.

Se että Hanna koki aviomiehensä olevan lähellä, turvanaan ja kuulevan tämän äänen, saavan ohjeita ja toiveen kirjoittaa kokemastaan kirjan, ilahdutti minua suuresti. Niin olin minäkin ajatellut Hannan kokemia asioita kuunnellessani.

Ehdottomasti kirjoitat tästä ajasta kirjan. Hannalle ajatus oli vaikea. Hän toisteli jos jonkinlaista vasta-

argumenttia niin minulle kuin edesmenneelle puolisolleen. ”Enhän minä ole kirjailija”, oli tyypillinen argumentti. ”Kirjailijat kirjoittavat kirjoja, minä en ole kirjailija”, hän toisti yhä uudelleen.

Riittävästi kun painostimme Lasse ja minä siinä sivussa, Hanna lupasi pistää asioita muistiin tuli niistä sitten kirja tai ei. Kuoleman vuosipäivänä Hanna totesi, miten eheyttävää tuo asioiden muistiin paneminen oli ollut. Kaiken keskellä näkyi toivo punaisena lankana. Tuon toivon sanoman Hanna nyt jakaa meille lukijoille.

”Kirjoita kirja, niin sinusta tulee kirjailija”,
olivat Lassenkin sanat.

Myötäeläneenä

Anja Lehikoinen

Kuolema

Avioliitto on päättynyt puolison kuolemaan.

Nämä karut sanat pysäyttivät, kun avasin perukirjaa varten tarvittavia dokumentteja. Puolisoni kuoli Samalla kuolin myös minä. Kuolin vaimona, puolisona, rakastajana, elämänkumppanina ja parhaana ystävänä. Kuolin myös yhteisen elämämme rakentajana, auttajana ja tukijana. Lopulta kuolin omaishoitajana ja saattohoitajana. Minussa kuoli kaikki se, mikä oli liittynyt meihin lähes 30 vuotta kestäneen yhdessäolomme taipaleella. Sinä kuolit minulle ja samalla minä sinulle.

Sinun kuolemasi oli kuitenkin lopullinen, mutta minun kuolemastani oli minun alettava rakentaa jotakin uutta. Jollakin tavalla, voimavaroilla, joita minulla ei ollut. Viimeiset vuodet olivat olleet raskaat meille kummallekin ja täynnä surua. Olimme saaneet opetella luopumista pikkuhiljaa niin paljosta.

Luopuminen kosketi ensin vain sinua. Et kyennyt enää rakastamaasi työhön. Luovuit siitä asiakas kerrallaan ja lopulta sai yrityksesikin mennä. Luovuit liikuntaharrastuksestasi, vaikka siitä pidit kiinni vielä silloinkin, kun jo kuljit rollaattoriin tukeutuen. Vielä silloinkin istuit vaivalloisesti käsipainojesi ääreen.

Ja elämän pienistä iloista sinä luovuit. Meillä oli tapana käydä nauttimassa erikoiskahveja pienissä viihtyisissä kahviloissa. Istuimme vain toistemme seurasta iloiten ja juttelimme niitä näitä. Ei sen kummempaa, mutta meille tärkeitä yhdessäolon hetkiä. Pian et enää jaksanut lähteä Helsingin keskustaan, eikä kahvikaan aina enää maistunut. Viimein jaksot hyvänä päivänä istua autossa niin, että haettiin take awayt. Ja sitten kahviteltiin enää vain kotona. Istuit hauraana höyryävän kuppisi ääressä ja juotuani omani sain valuttaa kylmenneen kahvisi viemäriin.

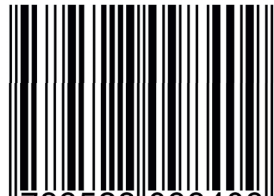
Sinä kuolit.

Samalla kuolin myös minä.

Sinun kuolemasi oli lopullinen, mutta minun kuolemastani oli minun alettava rakentaa jotakin uutta. Jollakin tavalla, voimavaroilla, joita minulla ei ollut. Silti selvisin.

Tämä on pieni kertomus siitä, miten suuret elämänmuutokset lyövät joskus kanveesiin, ja miten oman elämän rippeet on silti mahdollista kasata kokoon ja löytää jotakin ihan uutta.

Tämä on kertomus siitä, miten löysin tieni pimeydestä takaisin valoon.

9 789528 098409